

KRZYSZTOF WILK

JANUSZ KOŁECKI

JERZY EIDER

**WYPOSAŻENIE DYDAKTYCZNO-SPORTOWE
SZCZECIŃSKICH PUBLICZNYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

1. Wstęp

Zaplecze dydaktyczno-sportowe jest istotnym elementem kształcenia w zakresie kultury fizycznej. Bez odpowiednich obiektów, sprzętu, przyrządów i przyborów sportowych wszechstronny rozwój psychofizyczny młodzieży nie jest możliwy. Szkoła realizująca program nauczania wychowania fizycznego musi spełniać określone kryteria.

Celem niniejszej pracy była charakterystyka bazy dydaktyczno-sportowej szczecińskich publicznych szkół podstawowych.

2. Materiał i metoda badań

Badaniami objęto 46 publicznych szkół podstawowych na terenie Szczecina. Wykaz szkół, w których przeprowadzono badania, z podziałem na dzielnice zawiera tabela 1.

Tabela 1

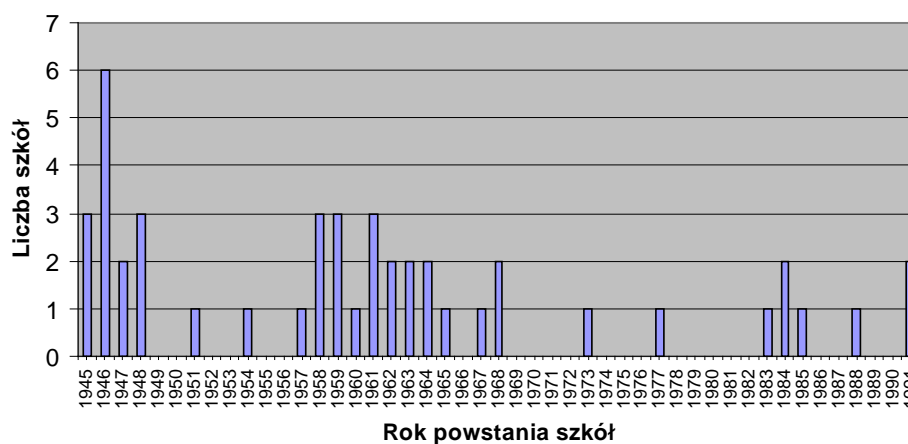
Wykaz przebadanych szkół w dzielnicach Szczecina

Dzielnica	Numer szkoły podstawowej												
Północ	7	9	10	14	18	35	41	42	44	68	69		
Prawobrzeże	12	13	23	24	37	39	49	59	65	71	74		
Śródmieście	1	2	5	11	33	46	47	54	56	61	62	63	64
Zachód	3	1	20	21	36	45	48	51	53	55	72		

Kryterium doboru placówek do badań był aktualny spis publicznych szkół podstawowych zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Szczecinie w 2004 roku. Badania przeprowadzono za pomocą ankiety, którą wypełnili nauczyciele wychowania fizycznego (wf) i kierownicy obiektów sportowych. Pytania dotyczyły roku powstania szkół, rozmieszczenia w dzielnicach Szczecina, liczby zatrudnionych nauczycieli wf, uczniów uczęszczających do szkół w roku szkolnym 2003/2004 oraz naboru do klas sportowych. Przedmiotem zainteresowania było również posiadanie przez szkołę sali gimnastycznej, siłowni, sali do ćwiczeń korekcyjnych, boisk, stadionu i pływalni. Policzone sprzęt, przyrządy i przybory sportowe. W badanych szkołach lekcje wf prowadzone były w oddziałach (klasach), w których liczba ćwiczących wynosiła od 21 do 30 uczniów.

3. Wyniki badań

Badane szkoły powstały w latach 1945–1991. Większość z nich (24) utworzono do 1960 roku. Najwięcej założono w 1946 roku (6 placówek). Od 1991 roku w Szczecinie nie powstała żadna publiczna szkoła podstawowa. Średnio szkoły istnieją 43 lata. Liczbę badanych szkół powstałych w poszczególnych latach przedstawia rysunek 1.

Rys. 1. Liczba badanych szkół powstałych w poszczególnych latach

Według aktualnego podziału administracyjnego, w Szczecinie są cztery dzielnice: Północ, Zachód, Śródmieście, Prawobrzeże (http://www.szczecin.pl/inwestor/pl/3_uk/uk_3_1.htm). Liczbę szkół w poszczególnych dzielnicach, liczbę uczniów w badanych szkołach w różnych dzielnicach, średnią liczbę uczniów, nauczycieli i uczniów przypadających na jednego nauczyciela przedstawiono w tabeli 2.

Z tabeli 2 wynika, że w poszczególnych dzielnicach miasta liczba szkół była zbliżona. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w roku szkolnym 2003/2004 w dzielnicach wahała się od 6655 dzieci w Śródmieściu do 5174 w dzielnicy Północ. Do SP 37 uczęszczało najwięcej uczniów – 1350, a najmniej do SP 33 – 130. Najwięcej zatrudnionych na pełnym etacie nauczycieli było w Szkole Podstawowej nr 51 – 18 osób, natomiast szkoła nr 33 nie zatrudnia żadnego nauczyciela wf, lecz 3 wyspecjalizowanych trenerów gimnastyki sportowej. W badanych szkołach na jednego nauczyciela wf przypadało średnio 123 uczniów. Po uwzględnieniu rozmieszczenia szkół w dzielnicach Szczecina okazało się, że najwięcej uczniów na jednego nauczyciela przypada w Śródmieściu – 141,60, a najmniej w dzielnicy Zachód – 94,43.

Tabela 2

Liczba uczniów i nauczycieli wf w badanych szkołach
w poszczególnych dzielnicach Szczecina

Dzielnica Szczecina	Liczba badanych szkół w dziel- nicy	Liczba uczniów w badanych szkołach w dzielnicy	Liczba na- uczycieli wf w badanych szkołach w dzielnicy	Średnia liczba uczniów przypadają- cych na badaną szkołę w dzielnicy	Średnia liczba nauczycieli na badaną szkołę w dzielnicy	Średnia liczba uczniów przy- padających na jednego nauczyciela wf w badanej szkole w dzielnicy
Północ	11	5174	38	470,36	3,45	136,16
Prawobrzeże	11	5473	45	497,55	4,09	121,62
Śródmieście	13	6655	47	511,92	3,62	141,60
Zachód	11	6327	67	575,18	6,09	94,43
Ogółem	46	23629	197	513,75	4,31	123,45

Spośród 46 ankietowanych szkół w 19 prowadzono nabór do klas sportowych w 11 dyscyplinach. Najczęściej przeprowadzano nabór do klas o profilu piłka nożna – w 7 szkołach, najrzadziej natomiast występowały: kajakarstwo, gimnastyka sportowa, gimnastyka artystyczna i taniec towarzyski – po 1 szkole. Wykaz szkół, w których prowadzony był nabór do klas sportowych, z podziałem na dyscypliny, zawiera tabela 3.

Wszystkie badane szkoły posiadały co najmniej jedną salę gimnastyczną. Według Barankiewicza (1998, s. 297), „za salę gimnastyczną uważa się przyszkolne, zamknięte pomieszczenie przeznaczone do odbywania lekcji wf oraz treningów i zawodów sportowych dzieci i młodzieży, wyposażone w urządzenia techniczne stałe lub ruchome o różnych rozmiarach i konstrukcji. Sale budowane w szkołach o liczebności do 16 oddziałów powinny posiadać 18 metrów (m) długości oraz 9 m szerokości. Szkoły posiadające do 24 oddziałów wymagają sali o długości 24,0 m, szerokości 12,0 m i wysokości 6,0 m”. Ponadto 37 szkół było wyposażonych w sale do zajęć korekcyjnych, a 17 w siłownię. Sala do zajęć korekcyjnych, podobnie jak szkolna siłownia, powinna mieć długość 12,0 m i szerokość 6,0 m (Barankiewicz 1998). Tylko jedna sala gimnastyczna była usytuowana poza terenem szkoły – w odległości około 1000 m. Sale gim-

nastyczne w badanych szkołach różniły się powierzchnią i wyposażeniem. Największa miała powierzchnię 1288 m² (SP 35), a najmniejsza 54 m² (SP 59). Średnia powierzchnia sali gimnastycznej w badanych szkołach wynosiła ponad 282 m². W dwóch salach gimnastycznych podłogiem była wykładzina PCV, w pozostałych 44 parkiet.

Tabela 3

Wykaz szkół prowadzących nabór do klas sportowych
z uwzględnieniem dyscyplin sportowych

	Piłka siatkowa	Piłka koszykowa	Piłka nożna	Lekka atletyka	Kajakarstwo	Gimnastyka sportowa	Gimnastyka artystyczna	Taniec towarzyski	Piłka ręczna	Pływanie	Zapasy
Numery szkoły	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	9	9	9	9	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-
	12	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
	-	-	14	14	-	-	-	-	-	-	-
	-	16	16	16	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-
	35	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	37	-	-
	-	-	42	42	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	45	-	-	-
	48	48	48	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	51	-	-	-	-	-	51	51	-
	-	-	-	53	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	55	-	55	55	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	62	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74	
Liczba szkół	5	4	7	5	1	1	1	1	3	3	2

Wymiary i zaplecze socjalne sal gimnastycznych w szkołach Szczecina przedstawia tabela 4.

Tabela 4

Powierzchnie, kubatury i zaplecze socjalne sal gimnastycznych w szkołach Szczecina

Numer szkoły	Powierzchnia sali gimnastycznej (m ²)	Kubatura sali gimnastycznej (m ³)	Umywalnie	Natryski	Szatnie	Magazyn	Ubikacje
2	3	4	5	6	7	8	9
1	240,88	2408,75	–	X	X	X	–
2	200,00	1600,00	X	X	X	X	X
3	240,00	2400,00	X	–	X	X	X
5	brak danych	brak danych	X	X	X	X	X
7	180,00	1080,00	X	X	X	X	X
9	494,00	2964,00	–	X	X	–	X
10	450,00	5400,00	X	X	X	X	X
11	300,00	2100,00	–	–	X	X	X
12	162,00	810,00	–	–	–	–	–
13	162,00	972,00	–	–	X	X	–
14	162,00	972,00	X	X	X	X	X
16	384,00	3840,00	X	X	X	X	X
18	264,00	3168,00	–	–	X	X	–
20	144,00	864,00	–	–	X	X	–
21	126,72	582,91	–	–	X	X	–
23	160,00	960,00	–	X	X	X	X
24	162,00	1134,00	–	X	X	X	X
33	162,00	648,00	X	X	X	X	X
35	1288,00	12880,00	X	X	X	X	X
36	162,00	1134,00	–	X	X	X	X
37	480,00	3840,00	X	X	X	X	X
39	684,00	8208,00	–	–	X	X	X
41	162,00	1296,00	–	–	X	X	X
42	160,00	880,00	X	–	X	X	X
44	162,00	648,00	–	X	X	X	X
45	364,00	2002,00	–	X	X	X	X
46	brak danych	brak danych	X	X	X	–	X
47	153,00	765,00	X	X	X	X	X
48	162,00	1296,00	–	X	X	X	X
49	137,24	1097,92	–	–	X	X	–
51	800,00	7200,00	X	X	X	X	X
53	162,00	1620,00	X	X	X	X	X
54	162,00	1053,00	X	X	X	X	X
55	800,00	12000,00	X	X	X	X	X
56	420,00	2940,00	–	–	X	X	–
59	54,00	270,00	X	–	X	X	–
2	3	4	5	6	7	8	9
62	162,00	972,00	X	X	X	X	X

63	200,00	1000,00	X	X	X	X	X
64	162,00	1296,00	X	X	X	X	X
65	162,00	972,00	X	X	X	X	X
68	630,00	6300,00	–	X	X	X	X
69	162,00	1134,00	–	–	X	X	–
71	162,00	1458,00	X	X	X	X	X
72	162,00	1458,00	–	X	X	X	X
74	153,00	765,00	X	X	X	X	X
Ogółem	282,13	2438,79	25	32	45	43	36

X Występuje.

– Nie występuje.

Odnośnie do zaplecza sali gimnastycznej, w jednej szkole (SP 12) nie było żadnego wyposażenia, 7 miało jedynie magazyn sprzętu sportowego i szatnię, a tylko w 21 szkołach sala gimnastyczna była wyposażona w pełne zaplecze.

Oceniano także stan posiadania stadionów sportowych. Według Barankiewicz (1998, s. 297), „za stadion uważa się obiekt sportowy przeznaczony do przeprowadzania zawodów sportowych, otoczony trybunami, wyposażony w zestaw urządzeń lekkoatletycznych (bieżnia, skocznia, rzutnie), boisk sportowych oraz urządzeń pomocniczych (sale, boiska treningowe, szatnie, sanitariaty, magazyny sprzętu, miejsca do obsługi prasowej, radiowej i telewizyjnej)”. W Szczecinie 10 szkół ma stadiony, których powierzchnie wahają się pomiędzy 800 m² a 60 tys. m². Wykaz szkół posiadających stadiony zawiera tabela 5.

W 9 przypadkach stadiony znajdowały się na terenie szkół, w 1 na innej ulicy, w pobliżu szkoły. Wszystkie stadiony były wyposażone w bieżnię o długości od 60 do 340 m oraz w boiska dodatkowe. Wykaz boisk dodatkowych przedstawiono w tabeli 6.

Z tabeli 6 wynika, że najwięcej boisk było przeznaczonych do piłki nożnej oraz koszykowej. Tylko jedna szkoła miała kort tenisowy.

Pośród 46 badanych szkół 4 posiadały krytą pływalnię. Wykaz szkół wyposażonych w pływalnię wraz z jej wymiarami zamieszczono w tabeli 7.

Wykaz szkół posiadających stadiony z uwzględnieniem powierzchni
i umiejscowienia stadionów

Numer szkoły	Powierzchnia stadionu (m ²)	Lokalizacja stadionu
16	4000	na terenie szkoły
18	960	na terenie szkoły
35	4250	poza terenem szkoły
37	4050	na terenie szkoły
41	800	na terenie szkoły
45	5400	na terenie szkoły
49	800	na terenie szkoły
51	3500	na terenie szkoły
55	60000	na terenie szkoły
59	10800	na terenie szkoły

Tabela 6

Wykaz boisk dodatkowych w szkołach posiadających stadiony

Numer szkoły	Boisko do piłki nożnej	Boisko do piłki koszykowej	Boisko do piłki siatkowej	Boisko do piłki ręcznej	Korty tenisowe
16	X	X	X	–	X
18	X	–	–	–	–
35	X	–	–	–	–
37	–	X	X	X	–
41	X	X	–	–	–
45	X	X	X	–	–
49	–	X	X	–	–
51	–	X	–	X	–
55	X	–	–	X	–
59	X	X	X	–	–
Ogółem	7	7	5	3	1

X Występuje.

– Nie występuje.

Tabela 7

Wykaz szkół posiadających pływalnię

Numer szkoły	Długość pływalni (m)	Szerokość pływalni (m)	Głębokość pływalni (m)
10	18	7	1
51	25	12	2
55	25	12	2
56	12	8	1

We wszystkich szkołach policzono również sprzęt, przyrządy i przybory sportowe. Z przeprowadzonych badań wynika, że w 38 szkołach wykorzystanie sprzętu sięga 100%. W 8 przypadkach wykorzystywano 90% sprzętu, pozostałe 10% to sprzęt uszkodzony lub zdekompletowany. Wykaz policzonych przyrządów sportowych zawiera tabela 8, przyborów – tabela 9, a sprzętu sportowego – tabela 10.

Tabela 8

Wykaz przyrządów sportowych posiadanych przez badane szkoły

Numer szkoły	Drabinki przysięcienne	Drażek gimnastyczny	Koń z łękami	Koń do skoków	Koziół do skoków	Kółka gimnastyczne	Porcze asymetryczne	Równoważnia	Płotki lekkoatletyczne	Skrzynia	Ławki gimnastyczne	Kraty do przepłotów	Lina pionowa	Odkocznia	Zaczepty w podłodze	Lonże asekuracyjne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	10	2	-	-	2	-	-	1	-	2	14	-	-	1	-	-
2	78	1	-	-	4	-	-	-	-	3	6	-	1	2	4	-
3	22	-	-	-	1	-	-	-	-	1	8	-	-	1	-	-
5	16	1	-	-	2	-	-	-	-	1	8	-	1	1	-	-
7	19	2	-	-	3	-	-	-	6	3	7	2	-	2	8	-
9	24	1	-	-	2	-	-	-	-	1	3	-	-	2	-	-
10	30	4	-	-	-	-	-	-	-	3	10	2	1	2	-	-
11	30	1	-	-	2	-	-	-	5	1	3	-	-	3	-	-
12	66	-	-	1	1	-	1	1	3	1	4	4	2	1	2	-
13	18	2	-	-	-	-	-	-	-	1	6	2	-	-	-	-
14	16	1	2	-	1	-	-	-	10	2	10	1	-	2	-	-
16	52	6	-	-	2	-	-	-	12	2	26	-	-	2	2	-
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18	10	2	-	-	3	-	-	-	-	2	6	-	-	3	-	-
20	7	4	-	-	1	1	-	-	-	1	10	2	1	2	-	-

21	18	-	-	-	2	-	1	1	-	1	8	-	-	1	-	-
23	10	1	-	-	3	-	-	-	-	1	6	-	-	2	-	-
24	23	1	-	-	1	-	-	-	2	1	8	2	1	1	-	-
33	22	1	-	-	-	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-	-
35	40	1	-	3	1	1	-	2	17	2	10	-	1	3	-	-
36	16	-	-	-	1	-	-	-	12	1	4	1	-	2	-	-
37	42	-	-	-	6	-	-	-	4	2	10	-	-	6	-	-
39	17	-	-	-	1	-	-	-	-	1	6	-	-	1	-	-
41	24	1	-	-	1	-	-	-	6	1	6	2	1	-	-	-
42	18	2	-	-	1	1	-	-	-	1	10	1	-	1	-	-
44	16	-	-	-	3	-	-	-	-	1	4	2	-	2	-	-
45	22	1	-	-	6	1	-	-	5	1	3	-	1	6	-	1
46	13	-	-	1	1	-	-	1	-	1	2	2	-	1	-	-
47	13	1	-	-	1	-	-	-	9	1	4	-	-	1	-	-
48	34	3	-	-	1	-	-	-	-	-	4	2	3	1	-	-
49	12	2	-	-	1	-	-	-	-	1	5	-	-	2	-	-
51	50	2	-	-	4	-	-	-	15	2	20	-	-	7	2	-
53	20	2	-	-	2	-	-	-	-	2	8	2	-	1	-	-
54	20	1	-	-	3	-	-	-	-	1	3	-	-	1	-	-
55	60	5	1	-	4	-	-	-	17	4	30	-	2	6	4	-
56	22	1	-	-	2	-	-	1	2	1	8	2	-	2	2	-
59	10	1	-	-	1	-	-	-	-	1	4	2	-	1	-	-
61	30	2	-	1	3	-	-	-	6	1	6	2	-	2	-	-
62	23	1	-	-	1	-	-	-	-	1	4	2	-	1	-	-
63	12	-	-	-	2	-	-	-	-	1	3	2	-	1	-	-
64	18	1	-	-	1	-	-	-	10	1	8	2	1	2	-	-
65	16	1	-	-	2	-	-	-	10	1	7	-	-	1	-	-
68	33	1	-	-	1	-	-	-	20	1	6	-	1	2	2	-
69	30	1	-	-	1	-	-	-	-	1	6	2	-	2	-	-
71	8	-	-	-	1	-	-	-	-	1	10	-	-	3	-	-
72	24	1	-	-	3	-	-	-	2	4	8	2	-	3	-	-
74	74	1	-	-	3	-	-	-	8	4	19	1	-	3	-	-
1188	62	3	6	88	4	2	7	181	68	369	44	17	92	26	1	-

Z tabeli 8 wynika, że w posiadaniu szkół najczęściej było drabinek przyściennych, natomiast żerdzi do wspinania lub poręczy symetrycznych nie miała żadna szkoła.

Tabela 9

Wykaz przyborów sportowych występujących w badanych szkołach

Numer szkoły	Skakanki	Obreze hula-hop	Pilki gumowe	Wstążki	Maczugi	Szarfy	Woreczki z piśkalem	Pilki lekarskie duże	Pilki lekarskie małe	Pilki koszykowe	Pilki siatkowe	Pilki ręczne	Pilki nożne	Oszczepy	Dyski	Kule	Płeteczki palantowe	Wrooki	Lyzwy	Sanki	Narty
1	28	20	40	10	-	60	30	12	6	18	24	12	8	-	-	2	20	-	-	6	-
2	21	10	20	-	-	48	15	6	4	20	20	2	3	-	-	1	-	-	-	-	-
3	20	20	-	-	-	40	10	5	5	30	10	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-
5	20	15	-	-	-	30	20	8	8	12	15	4	6	-	-	-	10	-	-	-	-
7	10	15	-	-	-	30	30	6	5	30	30	2	15	-	-	3	10	-	-	10	-
9	-	10	-	-	-	20	20	12	6	5	10	2	1	-	-	-	12	-	-	-	-
10	30	10	20	-	-	25	10	10	10	15	20	1	2	4	-	8	3	-	-	-	-
11	10	2	10	-	-	20	30	10	4	15	15	6	8	-	-	-	-	-	-	15	-
12	10	6	-	-	-	20	X	6	3	6	3	3	4	-	-	2	-	-	-	-	-
13	10	3	1	-	-	30	60	4	12	20	8	2	16	-	-	1	3	-	-	-	-
14	16	6	10	-	-	15	10	6	9	20	25	8	25	-	-	-	5	-	-	-	-
16	14	15	-	-	-	40	24	12	10	57	16	12	4	-	-	2	6	-	-	12	-
18	4	4	-	-	-	20	15	10	5	25	15	6	15	-	-	2	6	-	-	12	-
20	8	10	-	-	-	10	20	10	4	13	10	1	1	-	1	2	15	-	-	-	-
21	21	27	12	-	-	48	15	14	6	15	13	3	2	-	-	2	3	-	-	-	-
23	17	10	-	-	-	30	25	4	6	25	20	12	15	-	-	-	-	-	-	-	-
24	2	4	-	-	-	12	30	8	12	20	20	3	20	-	-	2	3	-	-	-	-
33	6	3	2	-	-	10	5	3	3	30	29	20	4	-	-	3	-	-	-	-	-
35	40	80	3	-	-	30	20	10	20	40	30	10	20	3	2	10	10	-	-	-	-
36	10	15	-	-	-	40	20	6	5	10	8	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-
37	20	10	-	-	-	12	6	13	42	25	14	70	16	-	-	-	-	-	-	40	2
39	20	25	-	-	10	20	20	4	3	10	10	10	2	-	-	-	4	-	-	-	-
41	10	5	20	-	-	30	50	3	5	20	8	6	5	1	1	3	5	-	-	-	-
42	20	-	-	-	-	-	-	13	18	21	23	15	2	-	1	5	-	5	-	-	-
44	10	6	-	-	-	30	-	-	20	20	20	8	20	-	-	-	-	-	-	-	-
45	10	5	2	-	-	30	38	15	14	37	35	6	10	-	-	4	8	-	-	-	-
46	10	7	-	-	-	60	20	14	10	16	17	2	5	-	-	-	3	-	-	-	-
47	10	25	7	-	-	15	-	10	12	30	15	3	8	-	-	-	6	-	-	-	-
48	16	23	13	-	-	50	30	13	12	10	15	3	7	-	-	-	-	10	2	10	10
49	8	4	-	-	-	50	20	7	10	27	23	15	13	-	4	2	-	-	7	15	-
51	50	20	-	-	-	10	50	20	20	30	30	20	30	-	-	2	27	-	-	-	-
53	15	2	3	-	-	20	30	15	12	20	25	11	5	-	-	1	3	-	-	5	-
54	20	30	15	-	12	40	30	6	12	28	30	6	10	-	-	2	15	-	-	-	-
55	60	38	24	19	19	73	54	18	19	38	41	62	13	2	2	3	24	-	-	-	-
56	2	15	10	-	-	50	30	5	3	30	20	20	10	-	-	-	20	-	-	10	-
59	10	8	-	-	-	20	20	7	5	15	15	5	7	-	-	4	10	-	-	-	-
61	12	8	16	-	-	40	20	10	6	15	7	5	4	-	-	3	-	-	-	5	-
62	6	4	-	-	-	20	30	4	4	10	10	10	4	-	-	2	5	-	-	-	-
63	10	12	6	-	-	30	10	4	2	8	9	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-
64	2	8	-	-	-	30	20	1	1	20	10	1	20	-	-	1	10	-	-	-	-
65	15	15	10	-	-	50	30	6	10	20	15	5	10	-	-	-	6	-	-	-	-
68	20	2	-	-	-	30	15	3	3	20	20	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-
69	2	4	1	-	-	40	32	5	5	13	13	4	6	-	1	1	-	-	-	-	-
71	20	10	4	-	-	50	30	6	10	30	30	20	15	-	-	2	8	-	-	4	15
72	20	15	4	-	-	40	47	15	21	35	24	3	14	-	-	2	4	-	-	-	-
74	33	23	-	-	-	90	20	15	17	37	44	20	34	-	1	1	-	-	-	-	-
728	609	253	29	41	1508	1061	394	439	1011	864	458	459	10	13	78	264	15	13	155	12	-

Jak wynika z tabeli 9 największe braki dotyczyły przyborów do lekkiej atletyki. Spośród 46 szkół oszczepy posiadały jedynie SP 10, SP 35, SP 41, SP 55.

Tabela 13

Wykaz sprzętu sportowego policzonego w badanych szkołach

Numer szkoły	Materace podstawowe	Materace wyczynowe	Pole do ćwiczeń wolnych	Pasy ochronne
2	3	4	5	6
1	26	-	-	-
2	5	1	-	-
3	12	-	-	-
5	4	-	-	-
7	10	1	-	-
9	5	-	-	-
10	10	-	-	-
11	10	-	-	-
12	4	1	-	-
13	6	-	-	-
14	14	-	-	-
16	80	2	-	-
18	8	1	-	-
20	3	1	-	-
21	8	-	-	-
23	6	-	-	-
24	8	-	-	-
33	-	-	-	-
35	15	-	-	-
36	4	2	-	-
37	38	-	-	-
39	5	-	-	-
41	10	1	-	-
42	11	-	-	-
44	7	-	-	-
45	20	1	-	1
46	8	-	-	-
47	3	1	-	-
48	5	-	-	-

2	3	4	5	6
49	9	–	–	–
51	30	3	1	–
53	15	–	–	–
54	8	–	–	–
55	30	1	–	–
56	10	2	–	–
59	15	5	–	–
61	9	–	–	–
62	6	–	–	–
63	10	–	–	–
64	10	–	–	–
65	10	2	–	–
68	8	–	–	–
69	6	–	–	–
71	8	–	–	–
72	14	2	–	–
74	36	–	–	–
Ogółem	579	27	1	1

Badane szkoły dysponują głównie materacami podstawowymi w łącznej liczbie 579 sztuk, brakuje natomiast materaców wyczynowych, które występowały w liczbie 27 sztuk. Pole do ćwiczeń wolnych (matę) posiadała tylko jedna szkoła (SP 51), a pasy ochronne były na wyposażeniu jedynie SP 45 (tabela 10).

4. Dyskusja

Zapewnienie szkołom odpowiednich warunków lokalowych i materialnych jest ważną częścią realizacji programu wychowania fizycznego (Jaworski 2000). Realizacja tego programu w wielu przypadkach jest bardzo utrudniona, szczególnie w szkołach nie posiadających sali gimnastycznej. Sytuacja taka występuje przede wszystkim w szkołach podstawowych na wsi. Znacznie lepiej wyposażone są szkoły miejskie. W roku szkolnym 1997/1998, według ówczesnego podziału administracyjnego kraju, w niektórych województwach sali gimnastycznej nie miało nawet 70% wiejskich szkół podstawowych (Jaczynowski 1999).

Leksykon wychowania fizycznego i sportu szkolnego z 1998 roku przytacza zalecenia odnośnie do wielkości i wyposażenia hali sportowej, sali gimnastycznej oraz sal pomocniczych obowiązujące w latach siedemdziesiątych. W piśmiennictwie tym, a także w innych publikacjach nie podaje się punktacji, która umożliwiłaby ustalenie obiektywnego rankingu bazy sportowej. Nie udało się również odszukać norm zaleconych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu (MENiS). W tej sytuacji trudno było ustalić kolejność szkół pod względem wyposażenia dydaktycznego do nauki wf. Opracowanie przez MENiS lub Kuratorium Oświaty punktacji za wyposażenie szkół pomogłoby w obiektywnej ocenie ich przygotowania do prowadzenia zajęć z wf.

Wyposażenie w sprzęt, przyrządy i przybory sportowe w polskich szkołach jest skromniejsze niż w większości krajów zachodnich i można je ocenić jako mało zadowalające. W krajach zachodnioeuropejskich baza sportowa w postaci sal zamkniętych, boisk otwartych, stadionów czy pływalni jest znacznie lepsza. Formy aktywności ruchowej na zajęciach z wf zależą nie tylko od warunków lokalnych, np. w odniesieniu do narciarstwa, łyżwiarstwa, zajęć na świeżym powietrzu, ale także od dobrego wyposażenia szkół (Fisher i wsp. 1997, Pośpiech 2000). W badanych szkołach zdecydowanie brakuje sprzętu, przyborów i przyrządów niezbędnych do uprawiania sportów zimowych. Wynika to z warunków lokalnych (położenie geograficzne miasta, klimat) oraz z wysokich kosztów zakupu i eksploatacji łyżew, nart czy butów narciarskich.

W dostępnym piśmiennictwie nie udało się również odnaleźć informacji na temat punktacji lub jej zasad w krajach europejskich za sprzęt, przybory i przyrządy sportowe. W związku z powyższym odstąpiono od próby stworzenia rankingu szkół na podstawie bazy dydaktyczno-sportowej. Skupiono się jedynie na charakterystyce wyposażenia badanych szkół.

Z przeprowadzonych badań wynika, że rozmieszczenie szkół w dzielnicach Szczecina jest podobne, szkoły są w większości ponad czterdziestoletnie, zatrudniają średnio 4 nauczycieli wf na pełnym etacie. Najbardziej popularną formą zajęć sportowych są gry zespołowe, do których szkoły są dość dobrze przygotowane. Wynika to zapewne z mniejszych kosztów zakupu i utrzymania urządzeń do gier zespołowych. Największe braki dotyczą przede wszystkim przyrządów, przyborów i sprzętu do lekkiej atletyki, gimnastyki sportowej i sportów zimowych.

5. Wnioski

1. Scharakteryzowano wyposażenie publicznych szkół podstawowych, uwzględniając obiekty, sprzęt, przyrządy i przybory sportowe.
2. Spośród 46 przebadanych szkół podstawowych w Szczecinie najlepiej wyposażonymi okazały się SP 55, SP 51, SP 37, SP 35, a najskromniej – SP 36, SP 63, SP 39, SP 44.
3. Brakowało głównie sprzętu i przyrządów gimnastycznych, przyborów lekkoatletycznych oraz wyposażenia niezbędnego w sportach zimowych.
4. Średnio w szkołach podstawowych na pełnym etacie zatrudnionych jest 4 nauczycieli wychowania fizycznego, na jednego nauczyciela przypada 123 uczniów.
5. Istnieje potrzeba opracowania ogólnokrajowej punktacji wyposażenia szkół w sprzęt, przyrządy i przybory sportowe, która byłaby pomocna w ustaleniu rankingu szkół w odniesieniu do bazy dydaktyczno-sportowej.

BIBLIOGRAFIA

- Barankiewicz J. (1998): *Leksykon wychowania fizycznego i sportu szkolnego*. WSIP, Warszawa.
- Fisher R.J., Van Gugten T., Loopstra O. (1997): *Physical Education from a European Point of View*. Annual Report. Gent. BVLO, s. 31–39.
- Jaczynowski L. (1999): *Przyszkolne sale gimnastyczne*. W: *Instytucjonalne warunki sprzyjające aktywności ruchowej ludności w miejscu jej zamieszkania*. AWF, Warszawa, s. 63–71.
- Jaworski Z. (2000): *Czy UKFiS w resorcie edukacji narodowej pomoże w rozwoju szkolnego wychowania fizycznego?* Lider, 110, 4, s. 3.
- Podział administracyjny Szczecina http://www.szczecin.pl/inwestor/pl/3_uk/uk_3_1.htm.
- Pośpiech J. (2000): *Stan i status wychowania fizycznego w krajach europejskich*. Lider, 115, 9, s. 5–11.

SPORTS AND DIDACTIC EQUIPMENT OF SZCZECIN'S PUBLIC PRIMARY SCHOOLS

Summary

Sport and didactic facilities are an essential element of physical education. In order to fulfil the programme of physical education, a school has to possess the appropriate facilities like buildings, equipment, accessories and sports gear.

The purpose of this paper was to examine the didactic and sports equipment of Szczecin's public primary schools.

The research covered 46 public primary schools on the basis of current list of registered schools contained in the Bulletin of Public Information of Szczecin City Council from 2004. The investigations were conducted with the help of questionnaire, which was filled out by teachers and managers of sport facilities. The questions related to the year of establishment, distribution of schools, number of the physical education teachers employed, number of pupils as well as recruitment to classes of sports profiles. Estimations included listing of facilities that a school had to offer, like the gymnasium hall, gym, corrective exercises room, sports grounds or swimming-pool. Equipment, accessories and sports gear was counted.

The research revealed that the distribution of schools in different suburbs of the city is very similar. Schools are mostly more than 40 years old, they usually employ an average of 4 full time physical education teachers. On the average, there are 123 pupils per teacher. Team games are the most popular form of sport occupations. The greatest shortages are among gymnastics, winter sports and light athletics equipment.

Among 46 of examined schools, the best equipped ones included SP 55, SP 51, SP 37, SP 35. The most modestly equipped were SP 36, SP 63, SP 39, SP 44.

There is a need for establishing a country-wide awardement of points for sports equipment, accessories and gear. This would help in determining a national rating for schools in relation to sport and didactic facilities.

Translated by Krzysztof Wilk